

نام و نام خانوادگی:

دوره متوسطه دوم

نام درس: علوم و فنون ۳

پایه: دوازدهم رشته: انسانی

تاریخ آزمون: ۱۴۰۲/۱۰/۴

ساعت برگزاری: ۸ صبح

مدت آزمون: ۹۰ دقیقه

تعداد صفحه: ۳ صفحه

امتحانات هماهنگ نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

بارم	ردیف	دانش آموز عزیز پاسخ سوالات را به صورت کامل در پاسخ برگ بنویسید.
۴	۱	<p>تاریخ و ادبیات و سبک شناسی</p> <p>(الف) نام دو کتاب ملک الشعراء بهار را بنویسید. (۵/۰ نمره)</p> <p>(ب) عبارات زیر بیانگر کدام شاعر دوره ی بیداری است؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>« وی سردبیری روزنامهٔ مجلس را برعهده داشت. شعر ادیب از زندگی سیاسی او جدا نبود و دیوان او شامل قصاید، ترجیع بندها و مسمط هایی است که بسیاری از حوادث و اوضاع آن روزگار را بیان می کنند. »</p> <p>(ج) شعر «ای قلم» از کیست؟ (۵/۰ نمره)</p> <p>(د) فرخی یزدی تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه و بود. (۵/۰ نمره)</p> <p>(ه) شاخص ترین درون مایه های شعر عصر بیداری عبارت اند از: (ذکر دو مورد کافی است). (۵/۰ نمره)</p> <p>(و) بسیاری از نثرهای دورهٔ بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع می پردازد. (۵/۰ نمره)</p> <p>(ز) از نظر موسیقی و عروض، شعر عصر بیداری چگونه بود؟ (۱ نمره)</p>
		موسیقی شعر
۱	۲	<p>تقطیع مثال های زیر، به صورتی که بین کمانک تقطیع شده است، با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد؟</p> <p>جادویی (- U -) تو گفתי (- - -)</p>
۱	۳	<p>اختیارات زبانی به کار رفته در ابیات زیر را مشخص کنید. (هجایی را که اختیار زبانی دارد مشخص کنید.)</p> <p>(الف) گفت: ای پسر این نه جای بازی است بشتاب که جای چاره سازی است</p> <p>(ب) فریاد که در رهگذر آدم خاکی بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند</p>
۲	۴	<p>اختیار زبانی « تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند و بلند به کوتاه» در کدام هجاهای بیت زیر رخ داده است؟</p> <p>پس از تقطیع آن ها را مشخص کنید.</p> <p>بر همه اهل جهان سیّد و سرور علی است در ره دین خدا، هادی و رهبر علی است</p>
۰/۷۵	۵	<p>نشانه های هجایی کدام بیت را می توان به دو گونه جدا و سازمان دهی کرد؟ وزن هر دو گونه را بنویسید.</p> <p>(الف) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر کز دیو و دد مل.لم و انسانم آرزوست</p> <p>(ب) ماه فرو ماند از جمال محمّد سرو نباشد به اعتدال محمّد</p>
۰/۷۵	۶	<p>کدام یک از ابیات زیر وزن ناهمسان دارد، وزن آن را بنویسید.</p> <p>(الف) باغ سلام می کند سرو قیام می کند سبزه پیاده می رود غنچه سوار می رسد</p> <p>(ب) درد عشقی کشیده ام که مپرس زهر هجری چشیده ام که مپرس</p>
۰/۵	۷	<p>اگر هجاهای بیت زیر را به صورت « سه تا، چهارتا، چهارتا، سه تا» جدا کنیم، وزن پایه های آوایی دوم و چهارم را بنویسید.</p> <p>«دنيا نيرزد آن که پريشان کنی دلی زنهار بد مکن که نکرده است عاقلی»</p>

	زیبایی شناسی															
۰/۵	۸	لف و نشر بیت زیر مرتب است یا مشوش؟ روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می ریزد آن زر می زند														
۱/۵	۹	هر یک از ابیات زیر دارای کدام آرایه از ردیف روبرو است؟ <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%; text-align: center;">آرایه</th> <th style="width: 80%; text-align: center;">بیت</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">تضمین</td> <td>الف) فرورفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">متناقض نما</td> <td>ب) کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ کس، او ماند و بس</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">تلمیح</td> <td>ج) ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">مراعات نظیر</td> <td>د) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / ور مرد خواب و خفتی / «روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن»</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">لف و نشر</td> <td>ه) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست / چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">تضاد</td> <td>و) گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد</td> </tr> </tbody> </table>	آرایه	بیت	تضمین	الف) فرورفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد	متناقض نما	ب) کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ کس، او ماند و بس	تلمیح	ج) ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی	مراعات نظیر	د) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / ور مرد خواب و خفتی / «روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن»	لف و نشر	ه) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست / چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم	تضاد	و) گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد
آرایه	بیت															
تضمین	الف) فرورفت و بررفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد															
متناقض نما	ب) کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ کس، او ماند و بس															
تلمیح	ج) ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی															
مراعات نظیر	د) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / ور مرد خواب و خفتی / «روسربنه به بالین، تنها مرا رها کن»															
لف و نشر	ه) دستم نداد قوت رفتن به پیش دوست / چندی به پای رفتم و چندی به سر شدم															
تضاد	و) گفت آن یار کز او گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می کرد															
۱/۵	۱۰	تلمیح به کار رفته در ابیات زیر را توضیح دهید. الف) یار بی پرده از در و دیوار / در تجلی است یا اولی الابصار ب) در آینه دوباره نمایان شد / با ابر گیسوانش در باد / باز آن سرود سرخ آنالحق / ورد زبان اوست. ج) گواه رهرو آن باشد که سردش یابی از دوزخ / نشان عاشق آن باشد که خشکش بینی از دریا														
۱	۱۱	تضمین های به کار رفته در ابیات زیر را با پر کردن جاهای خالی توضیح دهید. الف) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی» در این بیت یک مصراع از شعر را تضمین کرده است. ب) مه من نقاب بگشا ز جمال کبریایی / که بتان فروگذارند اساس خودنمایی ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / «شده انتظارم از حد، چه شود ز در آیی» چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی / بیتی را از غزل تضمین کرده است.														
۰/۵	۱۲	در بیت زیر کدام واژه ها مراعات نظیر دارند؟ آتش آن نیست که از شعله او خندد شمع آتش آن است که در خرمن پروانه زدند														
۰/۵	۱۳	«لف اول» و «نشر دوم» را در ابیات زیر مشخص کنید. دل و کشورت، جمع و معمور باد ز ملکوت پراکندگی دور باد!														
۰/۵	۱۴	در کدام گزینه متناقض نما به کار نرفته است؟ ۱. ما با توایم و با تو نه ایم؛ اینت بوالعجب ۲. من از آن روز که در بند توام، آزادم ۳. می خورم جام غمی هر دم به شادی رخت ۴. اینکه گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را در حلقه ایم با تو و چون حلقه بر دریم پادشاهم که به دست تو اسیر افتادم خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می کند روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع														

	نقد و تحلیل نظم و نثر	
۱۵	<p>با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>ای مرغ سحر چو این شب تار و ز نفعه روح بخش اسحار بگشود گره ز زلف زر تار یزدان به کمال شد پدیدار</p> <p>بگذاشت ز سر سیاهکاری رفت از سر خفتگان خماری محبوبه نیلگون عماری و اهریمن زشت خو حصاری</p> <p>یاد آر ز شمع مرده یاد آر</p> <p>الف) شعر بالا را اشاره به کدام اتفاق تاریخی دارد؟ (۵/نمره) ب) در بیت سوم «استعاره» را مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید. (۵/نمره) ج) قالب این شعر چیست؟ (۲۵/نمره) د) مقصود از «شمع مرده» چیست؟ (۲۵/نمره)</p>	۱/۵
۱۶	<p>با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>۱. از مُلک ادب حکم گزاران همه رفتند ۲. آن گرد شتابنده که در دامن صحراست ۳. افسوس که افسانه سرایان همه خفتند ۴. یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران ۵. خون بار بهار از مژه در فرقت احباب</p> <p>الف) ابیات ذکر شده را از نظر سطح فکری بررسی کنید. ب) استعاره های موجود در بیت چهارم را بیان کنید.</p>	۱/۵
۱۷	<p>با توجه به متن زیر از کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» به سوالات پاسخ دهید.</p> <p>در مجاری سنه ۱۲۶۵ بسیاری از امور و وقایع را که دلالت دارد بر بیداری ایرانیان و قدم گذاردن آنها به راه تمدن و باعث و مسبب آن را جز مرحوم میرزا تقی خان امیرنظام احدی را سراغ نداریم؛ چه آن بزرگ مرد از آن یگه اشخاص بود که به قابلیت خود بدون اسباب و مساعدت خارجی از پستی به بلندی رسید. یعنی پسر آشپز قائم مقام بود و در اثنای کار و شغل، خویش را دارای رتبه و مقام صدارت نمود. دوست و دشمن او را از نوادر دهر شمردند و از خلقت های فوق العاده دانسته و کارهای امیرنظام از ترتیب و انتظام قشون و اصلاح کار دفتر و مالیه که خرج، دو کرور اضافه بر دخل بود و عمارت و مرمت خرابی های دیگر که به زودی محال می نمود و همه در یک دو سال صورت گرفت، گواه و دلیل بزرگی مرد است.</p> <p>الف) یک واژه ی دخیل غیر عربی و یک واژه ی دخیل عربی ذکر کنید. ب) متن را از نظر سطح فکری بررسی کنید.</p>	۱
۲۰	مجموع بارم	